

TétékásNyúz

Az ELTETTKHÖK hetilapja

info: nyuz@elte.hu

<http://nyuz.elte.hu>

XLVII. félévfolyam 3. szám
2013. szeptember 25.

Az építkezés éve

*Megújítjuk a hallgatók
érdekképviselőtét*

5. oldal

Amelyik kutya ugat, az...

*Miért kommunikálnak
velünk a kutyák?*

13. oldal

A holokauszt és népirtás okai

*Dr. Kovács Mónika
előadása*

12. oldal

Az InfoPark Alapítvány és az ELTE pályázati felhívása

Az InfoPark Alapítvány hivat szeretne képezni az egyetem és a középiskolák között, hozzá kíván járulni a műszaki és természettudományi ismeretek élményszerű elsajátításához, és igyekszik felkelteni a jó képességű diákok érdeklődését az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) és a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (BME) színvonalas természettudományos és műszaki képzése iránt. E célok érdekében az InfoPark Alapítvány öt kategóriában hirdet pályázatot maximum ötperces természettudományos kisfilm készítésére, amelyre az ELTE és BME tanzségeinek, intézeteinek, karainak oktatói által mentorált középiskolások legfeljebb háromfős csoportjai pályázhatnak, beleértve a magyar nyelvű képzésben résztvevő határon túli középiskolai tanulókat is. Pályázati kategóriák:

1. Reális világ
2. „Játékfilm”
3. Digitális (virtuális) világ
4. Animációk
5. Használd a mobilod
A kategóriák pontos leírását megtaláljátok a <http://www.elte.hu> weboldalon.

Az elbírálás során előnyben részesülnek azok a pályázók, akik a természettudományos tantárgyak (matematika, fizika, kémia, biológia, földrajz) kapcsolatát, egymásra épülését is megpróbálják megjeleníteni. A filmet 2013. október 30-ig 1 példányban (CD vagy DVD lemezen) kell postán küldeni vagy személyesen az ELTE Pályázati és Innovációs Központban Jokán Anitának leadni (ELTE PIK, 1056 Budapest, Szerb u. 21-23. fszt. 17.). A teljes kiírás megtalálható a <http://www.infoparkalapitvany.hu/> oldalon.

Forrás: <http://www.elte.hu>

InfoPark Alapítvány

A nukleáris energia jövője

Vladimir S. Kagramanyan az oroszországi Roszatom (Institute of Physics and Power Engineering (IPPE) at the State Atomic Energy Corporation, Rosatom) képviselőjében tartja az Ortway Kollokvium következő, angol nyelvű előadását 2013. szeptember 26-án.

A Természettudományi Kar Fizika Intézete 1998 óta szervezi azt az intézeti szintű kollokvium-sorozatot, amelyet – az első ilyen sorozat elindításáról – Ortway Kollokviumnak neveztek el. Az előadásokat meghívott magyar és külföldi fizikusok tartják aktuális témákban. Megértésükhez bármely fizikai diszciplínában szerzett előismeret elegendő, minden érdeklődőt szívesen látnak.

Időpont: 2013. szeptember 26. 15:00

Helyszín: ELTE TTK Ortway-terem (1117 Budapest, Pázmány P. sétány 1/A, 0.81)

Forrás: <http://elte.hu>

ELTE-s diákokat jutalmazott a Google

A Google 2013/2014-es évi ösztöndíj-programjának díjazottjai között két ELTE-hallgatót is találunk, akik az Informatikai Karon folytatják tanulmányaikat.

Ócsvári Áron másodéves hallgató a „Google Scholarship for Students with Disabilities” nyertese lett. A program célja, hogy segítse a sérült egyetemistákat, ösztönözze őket, hogy kiválóak legyenek tanulmányaik során és legyenek aktív szereplői az informatikai iparnak.

Varga Virág PhD-hallgatót a „Google Anita Borg Memorial Scholarships” ösztöndíjjal támogatják, amelynek célja a női programozók segítése és ösztönzése. A névadó Anita Borg rengeteget tett azért, hogy a nők és a kisebbségi csoportok is aktív alakítói lehessenek a technológia és az informatika világának.

A nyerteseket egy éves ösztöndíjjal támogatják, illetve ellátogathatnak a világceg svájci irodájába is.

Forrás: <http://www.elte.hu>

Az Utrecht Network kutatási pályázata

Az ELTE RH Nemzetközi Képzési és Mobilitási Osztálya koordinálja az Utrecht Network egyetemi hálózat kutatási ösztöndíjához kapcsolódó pályázati felhívást. Az 1.000 EUR összegű ösztöndíjra olyan MA vagy PhD tanulmányokat folytató ELTE-hallgatók jelentkezhetnek, akik nem jogosultak Erasmus-ösztöndíjra, és

1–6 hónapot szeretnének eltölteni az Utrecht Network valamely tagesyetemén, kizárólag a diplomamunkához, illetve a disszertációhoz szükséges kutatómunka céljából 2013. november 1. és 2014. december 31. között. Jelentkezési határidő: 2013. szeptember 30. A jelentkezéseket két fordulóban bírálják el: az ELTE ad-hoc bíráló bizottsága dönti el, hogy melyik 1–3 hallgatót jelöli az Utrecht Network felé. Az Utrecht Network a tagesyetek jelöltjei közül összesen 10 hallgatót részesít ösztöndíjban.

Az Utrecht Network 28 tagországban 33 európai egyetemet képvisel. Elsősorban a mobilitás, a nyári egyetem, a curriculum nemzetköziesítése és a kettős diplomák témakörében segíti elő az egyetemi közötti együttműködést.

Forrás: <http://www.elte.hu>

Puli a Holdon

Pacher Tibor, a Puli Space Technologies vezetője a világ egyik legizgalmasabb versenyéről, a Google Lunar X Prize-ről, illetve és a Holdat elérő saját fejlesztésű robotjokról tart előadást Az atomoktól a csillagokig sorozat következő alkalmán 2013. szeptember 26-án a TTK-n.

A kilencedik éve futó Az atomoktól a csillagokig sorozatban az ELTE TTK Fizikai Intézetében tevékenykedő kutatók, oktatók és vendégek beszélnek a fizika frontvonalába tartozó fizikai érdekességekről, újdonságokról, elsősorban középiskolásoknak, bemutatva azokat a lehetséges tanulmányi utakat is, amelyet a hazai felsőoktatás patinás, nemzetközi hírnévnek és elismertségnek örvendő egyeteme kínál a vállalkozó kedvű, érdeklődő fiataloknak.

Időpont: 2013. szeptember 26. 17:00

Helyszín: ELTE TTK Eötvös-terem (1117 Budapest, Pázmány Péter sétány 1/A 0.83)

Forrás: <http://www.elte.hu>

Tartalomjegyzék

HÖK.....	4-6
<i>(Elnöki beszámoló; „Az építkezés éve” ELTE FIT NIGHT Az építkezés éve)</i>	
Sport.....	7
<i>(Új edzésforma az ELTE-n)</i>	
Tudósítás	8-9
<i>(Pecha Kucha; Az időjárástól az áramlatokig)</i>	
Faliújság.....	10-11
Tudósítás	12
<i>(A holokausz és a népiirtás okai)</i>	
TTT	13-15
<i>(Miért kommunikálnak velünk a kutyák?; Baktériumok a túlsúly ellen; Hihetetlen földalatti világ)</i>	
Helyvektor	16
<i>(Művelődési szint)</i>	
Kritika	16
<i>(Carry ON)</i>	
Cooltér	17
<i>(Van Gogh kiállítás)</i>	
Négyeshatos.....	17
<i>(Gólyáknak)</i>	
Belszíni fejtés.....	18
Mozizóna.....	18
<i>(Rush)</i>	

Álláskeresés

Nyilván nem egyszerű dolog ma állást keresni, karriert beindítani meg még nehezebb. Az sem könnyíti meg az ember dolgát, ha több évnyi gyakorlata van az újságírás és szerkesztés területéről. A versenyszféra teljesen más tulajdonságokat igényel, még az ilyen kreatívabb szakmák területén is, mint a tördelői, grafikai ismeretek. De, ha elég rámenősek vagyunk és mindent beleadunk, akkor azért csak-csak sikerül. Így történt ez a múlt héten is, amikor felvett egy nagyobb kiadó a sales osztályára gyakornoknak.

Kreatív környezet, remek csapat, minden klappol. De azért mégis fura évek után újra bejárni reggelente pontosan, bent lenni 8 órát stb. Most már lehetőség sincs arra, hogy olyan könnyen megvalósítsam a különböző más projektjeimet, nem véletlenül, a versenyszféra más. Meló van, és amíg van, bent van mindenki.

„A DÖNTÉS. A PROBLÉMA A DÖNTÉS.” /MÁTRIX 2./

A probléma az, hogy nehéz felállítani egy új rangsort, az egyetem, újság, meló, barátok és hobbi között. Ez talán az igazán nehéz, és ezt veszem észre másokon is, hogy nehezen boldogulnak ezzel. Vannak akik teljesen kikopnak baráti körökből, vannak akik elkezdnek csak a munkának élni és belé temetkeznek.

Úgy gondolom, hiszem, hogy meg lehet találni az egyensúlyt ezek közt úgy, hogy a lehető legjobban tudjon teljesíteni az ember a munkában is és ne hanyagolja el az ember a korábbi életét sem. Persze aludni is kell valamikor és az sem árt, ha az ember eljár mozogni valamikor, hiszen ilyenkor könnyen bepunnyadnak az emberek az irodaszékbe vagy a vezetőülébe.

És már majdnem meg is feledkeztem a szakdolgozatról, ami azért nem megkerülhető, ha egyetemi tanulmányokról van szó. Ezt is sikerült pályára állítanom, még hozzá olyan témában – internetes vásárlások – amelynek vannak földrajzi vonatkozásai, ugyanakkor versenyszférában is értékelhető tartalommal lehet megtölteni, sőt kis szerencsével majd Msc-s tanulmányaim alatt is sikerülhet bővíteni.

Török Balázs
Főszerkesztő
foszerkeszto@ttkhok.elte.hu

TétékásNyúz XLVII. félévfolyam, III. szám.

Kiadja az ELTE TTK HÖK. **Felelős kiadó:** Béni Kornél, a TTK HÖK elnöke. **Főszerkesztő:** Török Balázs.

Vezetőszerkesztő: Solymosi Emőke. **Tördelő:** Saáry Ákos. **Olvasószerkesztők:** Boldizsár Célia, Erdős-Anga Tímea. **Címlap:** Immi. **Rovatok:** Belszíni fejtés (subCsibe), Cooltér (Szalai Evelin), Helyvektor (Vörös Évi), Kritika (Karsai Richárd), Lágymányosi Portré (Törceee), Mozizóna (Törceee), Négyeshatos (Cili), Sport (Zakariás Barbara), TTT (König Rita, Solymosi Emőke), Tudósítás (Béki Virág, Szalai Evelin).

Honlap: <http://nyuz.elte.hu>. **E-mail:** nyuz@elte.hu. **Telefon:** 372-2654, lapzártá után 30/806-3000. **Fax:** 372-2654. **Lapzártá:** péntek 12:00. Készült a Komáromi Nyomdában nyomdában 1200 példányban.

A Nyúz a Magyar Egyetemi és Főiskolai Sajtó Egyesület tagja.

A főszerkesztő elérhetőségei: foszerkeszto@ttkhok.elte.hu; személyesen fogadóidőben (péntek 12-14) Déli Hali (00.732).

Küldöttgyűlési beszámoló

Az elnöki beszámoló kivonata

Az ELTE TTK HÖK tisztségviselői minden Küldöttgyűlésen beszámolnak a legutóbbi KGy óta eltelt időszakról, én pedig a TTK HÖK munkájáról a *Nyúzb*an hétről-hétre. Ezen a héten a Küldöttgyűlési beszámolóim kivonata olvasható a következőkben.

Az Alakuló Küldöttgyűlést követően az átadás-átvételek megtörténtek, a Kari Tanács bizottságaiba történő, Küldöttgyűlésen elfogadott javaslatainkat a 2013. szeptember 18-án tartott ülésén a Kari Tanács jóváhagyta.

Az Alakuló Küldöttgyűlést követő időszak javarészt a gólyatáborok szervezésével telt el. A rendezvényeket az ELTE közbeszerzéses partnerével, a Budapest Partyservice Kft-vel szerveztük. A Partyservice Kft alvállalkozója az Egyetemi Szolgáltatásszervező Kft lett a tárgyalásokat követően.

Idén először került megrendezésre a Természettudományos Tanári Beavató Tábor, melyen kb. 150 tanár szakos vett részt, akiknek legalább egyik szakjuk a TTK gondozásában működik. A rendezvény sikeres volt, a jövőben a mentorok nagyobb aktivitása elkerülhetetlen lesz.

A beiratkozás és az ezeket követő ünnepélyes dékáni kézfogó sikeresen lebonyolításra került, komolyabb fennakadás nélkül.

Jól vizsgázott a gólyakisokos, ami az elsőévesek egyik meghatározó információforrása lett. Köszönet érte azoknak a tisztségviselőknek, akik dolgoztak a megvalósításán.

A túlterhelés miatt az e-szocitám rendszere is bizonytalanul működött, ami az ösztöndíjpályázatok leadásának határidejének kitolására késztette az ösztöndíjakért felelős tisztségviselőket egyetemi szinten.

Változások elé nézünk az Egyetemi Hallgatói Önkormányzat vezetésében. Az EHÖK Küldöttgyűlése a szeptember 17-i ülésén Zaránd Pétert választotta meg az EHÖK elnökének. A szociális ügyekért felelős alelnök Tóth Róza, a TTK HÖK esélyegyenlőségi biztosa és a Kari ösztöndíjbizottság volt elnöke lett. Az EHÖK gazdaságáért felelős tisztségviselőnek Dukán András Ferenc, a TTK HÖK volt elnöke, jelenlegi tanárképzési referense, a Hallgatói Alapítvány kuratóriumi elnöke lett felkérve. A jelölt és csapata meglátogatta a TTK HÖK

Választmányának ülését, az ott elhangzottak és a kérdéseinkre adott válaszok alapján a TTK HÖK támogatását alapul véve a helyszínen öt másik részönkormányzattal együtt jelöltem Zaránd Pétert EHÖK elnöknek. Kalina Gergely mandátuma október 6-án jár le.

Az egyetemi szintű képviselő egy komoly feladata lesz a rendezvényszervezés körülményeinek tisztázása.

Az ELTE rendezvényszervezési és catering szolgáltatások beszerzésére vonatkozó, Budapest Partyservice Kft-vel kötött szerződése lejárt, így nincs közbeszerzéses partner, a nagyrendezvények megszervezésének körülményei tisztázatlanok.

A IV. Gólyahajó sikerrel lezajlott, kis híján teltházzal sikerült zárni a rendezvényt. Említésre méltó, hogy két dologban is úttörő és iránymutató lehet a IV. Gólyahajó. Az első olyan nagyrendezvény, amely során a dolgozók semmilyen anyagi juttatásban nem részesülnek, a szervezők nem fognak Kiemelkedő Hallgatói Teljesítmény Egyszeri Ösztöndíja pályázatot benyújtani. Az online kérdőív formájában működő minőségbiztosítási rendszer az önképző- és bevonó hétvégék során már bizonyítottak. A rendezvényekre is be kívánjuk vezetni a hasonló minőségbiztosítást. A kérdőív eredményei hozzájárulnak ahhoz, hogy a jövőben még inkább a hallgatói igényeknek megfelelő rendezvények szervezését tudjuk biztosítani, a gólyahajóról érkező visszajelzések már befolyásolhatják a jövő évi hasonló rendezvényt, amennyiben lesz ilyen.

Az országos szintű képviseletben komoly változás következett be, Nagy Dávid a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciájának elnöke augusztus 31-i hatállyal lemondott. A

szervezet irányítását Körösparti Péter vette át ügyvivő elnökként.

A Lágymányosi Kampuszt érintő egyik legkomolyabb változás az elmúlt időszakban a Hallgatói Ügyfélfogadó Tér bezárása, amelyről előzetes tájékoztatást nem kaptunk, így a HÜT létezését a mentorok még a beiratkozást követően reklámozták. Így sajnos ez a változás nem jutott el a hallga-

tókhoz sem, jogviszony igazolást a Tanulmányi Osztályon fogadódidőben vagy a Questura irodában lehet igényelni.

Az Északi Hallgatói Iroda átalakítására és kitakarítására is sor került a nyáron, köszönet illet mindenkit, aki részt vett a munkában. Kérem minden tisztségviselőtől, képviselőtől és mentortól hogy a jövőben a munkához kapcsolódó tevékenységeket próbáljuk meg a déli irodában

elvégezni. Ennek érdekében a fachok tartalma is átköltözik fokozatosan. A fogadóórak természetesen tarthatók északon, erre alkalmas fotelok és asztal az iroda hátsó részében foglalnak helyet.

A nyár folyamán érkező adatigényléseknek végül sikerült maradéktalanul eleget tenni. Az érkező adatigénylések jelentős része a TTK HÖK-ben nyilvánosak, de több kért adatnak utána kellett járni, keresni kellett a gazdasági iktatásban. Végül ezek jelentős része nyilvánosságra is került ELE szinten, és az ELTE Online-on lett közzétéve. A 2009-es évből TTK HÖK szerződések nem kerültek az EHÖK-be, ezeket Csutka Boglárka segítségével pótoltuk.

A nyár folyamán a hallgatói megkereséseknek eleget tettem, a levelekre válaszoltam. Kapcsolatot tartottam a gólyatábor szervezőkkel, a partnerekkel, elsősorban az EHÖK-kel és az ELTE ESZ Kft-vel. Igyekeztem a tisztségviselők munkáját megfelelően koordinálni, a felmerülő problémákra megoldást találni.

A beszámolóim teljes terjedelmében megtalálható a tisztségviselő társaim beszámolójával együtt a ttkhok.elte.hu honlapon az ELTE TTK HÖK menüpontban beszámolóknál, vagy a ttkhok.elte.hu/beszamolok oldalon.

Béni Kornél
Elnök

elnok@ttkhok.elte.hu

„Az építkezés éve”

avagy egy jól működő vezetés építőkövei a megújulás, az átláthatóság és a bizalom.

2013. szeptember 17.-én 17:00 órai kezdettel nyitotta meg EHÖK elnökeként Kalina Gergely utolsó EHÖK Küldöttgyűlését a BTK Kari Tanácstermében. Az ülés a megszavazott napirendi pontok szerint szabályosan levezetésre került. Először megtörtént a szavazás az éves elnöki beszámoló-ról, ezt követte a bejelentéseknapi napirendi pont majd az este fénypontja, ami miatt számos egyetemi vezető és vendég érkezett: a tisztújítás.

Az elnöki tisztségre egy pályázat érkezett előzetesen benyújtásra Zaránd Pétertől, aki az Állam- és jogtudományi kar politológia szakos hallgatója. A helyszínen a jelölését az alábbi önkormányzatok is megerősítették, ezzel is biztosítva a jelöltet támogatásukról: ÁJK, BTK, KolHÖK, TáTK, PPK és a TTK. Az elnökjelölt először 10 percben ismertette pályázatát és elképzeléseit a jövőre vonatkozóan, ahol kulcs fontosságú pontokként szerepelt a bizalom, a megújulás valamint a szabályos és átlátható működés. „Úgy gondolom, hogy az ELTE hallgatói számára új alapokra helyezett érdekképviseletet kell építenünk, melynek céljai világosak, legitimációja erős, működése átlátható és szabályos.” – olvashatjuk Zaránd Péter Építkezés éve című pályázatában is. A pályázat ismertetése után bemutatásra került a leendő kabinet: Tóth Róza (TTK) szociális alelnök, Dukán András Ferenc (BTK, TTK) gazdasági alelnök,

Mészáros Ádám (TáTK) tanulmányi alelnök, Molnár Dániel Gábor (BTK) közkapcsolati alelnök, Soproni

Tamás (BTK) külügyi alelnök, pályázatokért felelős referens Horváth László (PPK, ISSZK), sportreferens Karvaly Márton (PPK), esélyegyenlőségi referens Markos Ádám (ÁJK), tudományos referens Tóth Rita (TáTK, EJC) ELTE Online főszerkesztője Grósz Renáta (ÁJK), valamint elnöki megbízott Meiszterics Bálint (PPK) és a kabinet vezetője Kiss Edina (TáTK, KolHÖK). Vita nélkül, rövid kérdések után végül megtörtént a szavazás, ahol az elnök jelölt és kabinete 22 igen 11 nem szavazat mellett megválasztásra került. A TTK HÖK nevében ezúton is szeretnék gratulálni Zaránd Péternek és kabinetének a sikeres választáshoz!

Az ülést Kalina Gergely leköszönő EHÖK elnök beszéde zárta, amelyben röviden értékelte az elmúlt három évet, és biztosította az új vezetőséget, hogy az átadás-átvétel zavartalanul meg fog történni az elkövetkezendő két hétben.

Az új elnök és kabinete október 6-án veszi át az EHÖK vezetését.

Csutka Boglárka
Gazdasági elnökhelyettes
gazdeh@ttkhok.elte.hu

ELTE FIT NIGHT

Szeretettel várunk mindenkit Budapest egyetlen, éjszakai fitness fesztiváljára.

Minden ami FITNESS, minden ami MOZGÁS, garantált jó hangulat és kikapcsolódás vár a számos mozgásformát felvonultató ELTE FITNight3 rendezvényen.

A minőségi háttér megteremtésében pedig nagy segítséget nyújt a "Sportóriás" DECATHLON, valamint a SPORTKÁRTYA csapata, akik "belépést biztosítanak a mozgás világába!". Találkozunk szeptember 26-án 15 órától a Bogdánfy utcai ELTE Sportközpontban! Gyere és bulizz velünk!

Szeretnéd kipróbálni a legkorszerűbb fitt sportágakat hozzáértő szakemberek segítségével?

- SPINNING •
- KRANKING •
- EVEZŐS ERGOMÉTER •
- AEROBIC •
- SZABADTÉRI SPORTOK •
- MINI TRIATLON •
- FESZTIVÁL SPORTOK •
- CSAPATVERSENYEK •
- HARCMŰVÉSZET •

És ez csak néhány, a megannyi kipróbálható sportágból!

REGISZTRÁLJ minél előbb a sportprogramokra, hogy biztosan legyen helyed!

Gyere el szeptember 26-án, sportolj majd utána bulizz az esti after partyn.

Egyetemista-főiskolás hallgatóknak a rendezvény programjai ingyenesek, külsősöknek 1.000,-Ft a belépő. Este 22 óra után a belépő egyetemista-főiskolás hallgatóknak 500,-Ft, külsősöknek 1.000,-Ft.

<http://fitnight.eltesport.hu/>

2013. 09. 26. 15:00-03:00

A SPORTPROGRAMOKRA ELŐZETES REGISZTRÁCIÓ:
fitnight.eltesport.hu

elte FIT Night 3

SPORTOLJ ÉS BULIZZ AZ ELTE-N!

ELTE-BEAC SPORTTELEP
1117 BOGDÁNFY UTCA 10.

Logos: ELTE SPORT KÖZPONT, elte ehök, ELTE PPK ESI, DECATHLON, sportkártya, R-med, ELTE KÖZÖSSÉGI PONT

Az építkezés éve

Megújítjuk a hallgatók érdekképviselőtét

Kedves TéTéKás hallgatók, most első ízben írok a Nyúz-ba – a lehetőségért ezúton is köszönetet kívánok mondani a szerkesztőknek –, teszem ezt most azért, hogy bemutakozzam: **Zaránd Péter** vagyok az **Állam- és Jogtudományi Kar Politikatudomány mesterszakos hallgatója**, szeptember 17-e óta az **ELTE HÖK** megválasztott elnöke.

Néhány mondatban szeretném ismertetni veletek, a csapatommal közösen írt programot (Az építkezés éve), melyben megfogalmaztuk céljainkat, megoldásainkat a ránk váró dolgos évben.

Számos ellentmondással kell leszámolnunk a hallgatói önkormányzatisággal kapcsolatban, hiszen a hallgatói önkormányzat pályát tévesztett az utóbbi években: a szolgáltatásszervező HÖK önellentmondása hiteltelenítette a szervezet érdekképviselői vénáját, a hallgatói mozgalmiság ellehetetlenült. A sikeres helytállás minimum feltétele, hogy elfogadjuk: az ELTE HÖK-nek újra kell pozicionálni magát az Egyetem szervezeti struktúrájában, elsődleges feladatának a hatékony érdekképviselőt kell, hogy tekintse. Így aztán mind az ELTE HÖK belső, mind egyetemi, mind országos felsőoktatáspolitikai viszonyait tekintetében újra kell rendeznünk kapcsolatainkat, törekedve arra, hogy Egyetemünkhöz méltó munkával, a szervezet megítélése is pozitív irányba változzon.

Úgy véljük, azért, hogy hatékony érdekképviselőt építsünk fel, egyik elsőszámú feladatunk ennek hitelének, legitimációjának valamint a hallgatókhoz fűződő viszonyának helyreállítása. Egyetemi szinten kívánjuk a részön-

kormányzatok küldöttgyűlési választásait időben szinkronba hozni, valamint a lehető leghamarabb meg kell teremtenünk a lehetőségét annak, hogy az Egyetem minden hallgatója elektronikusan is szavazhasson képviselőjére.

A Ti véleményetek közvetlen becsatornázása érdekében negyedévente egyetemi szintű hallgatói felmérést kívánunk lebonyolítani, melynek módszertanához szakmai segítséget a Társadalomtudományi Kar survey statisztikus hallgatóitól kérünk majd. Úgy véljük, hogy az egyetemi diákokkal való élő kapcsolat megteremtése nélkülözhetetlen ahhoz, hogy az ELTE-n valódi részvételi hallgatói kultúra alakuljon ki.

Ahhoz, hogy a diákságot sikerrel vonjuk be a Hallgatói Önkormányzat munkájába, és folyamatos elérést nyerjünk hozzájuk, úgy véljük, hogy széleskörű együttműködést kell kiépítenünk a hallgatói öntevékeny csoportokkal valamint az egész hallgatósággal. Ennek érdekében számukra rendszeres fórumot biztosítani informatív és véleményezési céllal egyaránt.

A Nemzeti Felsőoktatási Rendszer bevezetésének következtében jelentősen lecsökkent az államilag támogatott férőhelyek száma. A hallgatók jelentős része önköltséget fizet

az oktatásáért, az Egyetemmel szemben gyakorlatilag megrendelőként lép fel. Ebben a helyzetben felértékelődik a minőségbiztosítás rendszere. Az OMHV hiányossága, hogy az eredménytől függetlenül gyakorlatilag nincs hatása az egyes képzések változására. Éppen ezért úgy véljük, az OMHV

rendszerét érdemes újragondolni a minőségbiztosítás javítása érdekében. Emellett persze az is fontos célunk, hogy jól szervezett kampánnyal biztassunk minden hallgatót arra, hogy részt vegyen az OMHV kitöltésében és ezáltal alkosson véleményt képzése állapotáról.

Abban a szerencsés és némileg kényelmes helyzetben voltunk csapatommal, hogy az ELTE minden karáról a szakterületükön – meglátásunk szerint – a legjobban teljesítő hallgatói képviselőket kérhettük fel a közös munkára. Itt, a Természettudományi Kar Hallgatói Önkormányzatában nem csak az elvek szintjén, de a szervezet működését tekintve évek óta középontba van állítva a transzparencia. A megújuló egyetemi érdekképviselő számára is kulcsfontosságú, hogy gazdálkodásában, és a pénzügyek minden területén megkérdőjelezhetetlen szervezetet működtessünk. Ezért is kértük fel a TTK HÖK korábbi tisztségviselőit – Dukán András Ferencet gazdasági alelnöknek, és Tóth Rózát szociális alelnöknek. Az elvárás feléjük – bár az EHÖK háza táján eddig idegen – nem több, mint hogy szemléletüket és mentalitásukat meghonosítsák az egyetemi érdekképviselő keretein belül. Kiemelt jelentőséggel bír majd munkájuk során a teljes hallgatói pályázati rendszer felülvizsgálata, hogy minél több új pályázatot tudjunk számotokra biztosítani, illetve a már meglévőket a jelenlegi igények szerint tudjuk aktualizálni.

Azt gondolom, hogy a az ELTE HÖK egységes fellépésével, a teljes szervezet konstruktív munkájával esély adatik számunkra, hogy nagyot lépünk, és létrehozunk egy igazán korszerű érdekképviselőt. Minden adott hozzá, hogy sikerüljön, dolgozzunk érte keményen.

Zaránd Péter
Elnök
ELTE HÖK

Új edzésforma az ELTE-n

Hódít az aerobik varázs!

A sport, amiről mindenkinek eszébe jut valamilyen asszociáció. Ez általában: csajok, kerek popsik, riszálás, lábemelgetés unásig, néhány mű izzadságsepp...

De aki volt már ELTE Aerobik órán, tuti gyorsan törli ezeket a gondolatokat a fejéből!

Mert igenis hatékonyak vagyunk! Pörgünk! Mosolygunk! Erősödünk, formálódunk! Igenis: dolgozunk! Az egészségért, a fittségért! Tarts velünk! Zumba, aerobik, boks, dance, erő, party, zene, flow! Ez mind vár rád, ha belépsz a terembe!

Szakképzett oktatóink minden órán örömmel várják az ELTE-TTK hallgatóit, hogy együtt érétek el fitness céljaitokat, hogy együtt frissüljétek a hosszú egyetemi előadások után (előtt, közben), valamint hasznosan töltsétek együtt a szabadidőt!

A féléves bérlettel az összes aerobik órát korlátlanul látogathatsz! Hozd el a barátaidat is!

Ugye már a jövő héten az első sorban fogsz állni?

Ui.: az első órán való részvétel ingyenes!

Honlap: elteaerobik.hu

Facebook-csoport: ELTE Aerobik

FUNKCIONÁLIS TRÉNING

Minden ELTE TTK-s hallgatót várunk a legújabb edzésformánkra, a Funkcionális Tréningre.

Az edzés felépítése:

A funkcionális tréning során számos eszközzel dolgozunk. Ennek lényege, hogy az eszközök ötvözésével eredményesebben és hatékonyabban tudjuk megmozgatni a testet.

A foglalkozások során használt eszközök: Kettlebell, TRX, Rope Kötél-tréner, TRX Rip Tréner.

A foglalkozások során használt további mozgásformák: Saját testsúlyos gyakorlatok (bordásfal, zsámoly, húzódkódó rudak, ugráló kötél, medicinlabda)

Az edzéseket az alábbi feltételek szerint tudod látogatni:

Helyszín:

1117 Bp. Bogdánfy u. 10/B csarnok
4-es (tenisz) pálya hátsó része

Létszám:

Az edzések csoportosan (maximum 30 fő) zajlanak.

Edzés időpontok:

H/SZ: Dani, Karesz 18:00-19:30

K/CS: Dani, Karesz 17:00-18:30

Jelentkezés az edzésekre:

A sportolj.elte.hu weboldalon tudtok beregisztrálni.

Elérhetőségeink:

Göloncsér Dániel (Kettlebell)
06-70/773-5431; Répási Károly (TRX)
06-30/392-2016

e-mail: funkcionalistrening.eltebeac@gmail.com

További információkat e-mailben, vagy a FB -csoportunkban (Funkcionális köredzések a BEAC-on) találsz.

ELTE AEROBIC ÓRAREND 2013/2014-es tanév Bérlet ára: 6.000 Ft/félév (nem ELTE hallgatóknak 8.000 Ft/félév) A bérlettel az órarendben szereplő összes óra korlátok nélkül látogatható!					
Helyszín	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
BEAC tenispálya (XI. Bogdánfy 10.)	19:30-20:30 Zsirégető óra - Teréz		17:00-18:00 Dance aerobik - Fanni 19:30-21:30 Versenyaerobik - Évi	17:00-18:00 Dinamikus jóga - Betti 18:00-19:00 Dance aerobik - Fanni	
BEAC tükros terem (XI. Bogdánfy 10.)	17:00-18:00 TRobIX - Betti, 19:30-20:30 Hip-Hop - Bogi		16:30-17:30 Hip-Hop - Adri 18:00-19:30 Hastánc (kezdő) - Ági		17:00-18:00 TRobIX - Betti
IZU (tornaterem) (V. Izabella u. 46.)			18:30-19:30 Alakformáló - Zita 19:30-20:30 Hasburning - Zita	18:30-19:30 Alakformáló - Szilvike 19:30-20:30 Party-kick-box - Szilvike	
Mérnök utcai sporttelep (XI. Mérnök u. 35.)	18:30-19:30 Jazztánc - Edi	17:00-18:00 Zsirégető - Zita		17:00-18:00 Total-body-condition (Koreográfia+erősítés)- Teréz 18:00-19:00 Jazztánc - Edi 19:00-20:30 Hastánc (haladó) - Ági	
Bárczi (IX. Ecseri út 3.)	18:30-19:30 Zumba - Eszter		17:00-18:00 Zumba - Eszter		
KCSSK (XI. Dayka G. u. 4.)		18:00-19:00 Intervall tréning - Teréz 19:00-20:00 Alakformáló - Teréz		19:00-20:00 Dance aerobik - Kriszti	
KUK (XIII. Kerekes u. 12-20.)	20:00-21:00 Alakformáló - Kriszti		20:00-21:00 Alakformáló - Kriszti		
NUK (XXII. Nagytétényi út 162-164.)	20:00-21:00 Alakformáló - Zita				

Ejj, mi a kutya!

Pecha Kucha

No persze a rossz szöviccnél sokkal több figyelmet érdemel a múlt hét pénteki Pecha Kucha előadás. Mely szám szerint a 34. volt itthon, amikor is a világ 100 pontján volt Pecha Kucha előadás, hogy így ünnepeljék a formátum 10 éves jubileumát. A Pecha Kucha egyébként egy kötött előadásforma, amely során az előadó 20 diát vetíthet, diánként 20 mp hosszan, így jön ki az, hogy egy prezentáció 20x20, azaz 6 perc 40 másodpercig tart.

INSPIRÁCIÓ

Régóta érdekel a téma, így találtam rá Guy Kawasaki könyvében, a PreZENTációban a Pecha Kucha formátumára, rögtön rá is kerestem, hogy itthon van-e ilyen, és kisebb huzavona után sikerült lemennem a múlt hetire. Hatalmas élmény volt, olyan inspiráció, amellyel csak ritkán találkozok az ember. A kötöttségek miatt – mint mindig – most is rengeteg előadó érkezett az eseményre. Kitűnt közülük például Dr. Balogh Péter, az s73 Táj- és kertépítészeti iroda egyik alapítója. Nekik köszönhetjük a kiskörúti felújításokat, a 4-es metró állomásait, Pécs új városközpontját, és sok más megvalósult, és meg nem valósult programot, teret. Érdeemes meglátogatni őket az interneten is, mert bár a képek képernyőn nem gyakorolnak akkora hatást, mindenképpen megéri megnézni ezeket a gyönyörű parkokat, tereket és épületeket.

Földrajzos preferenciáim miatt tetszett még az ABUD (Advanced Buildings and Urban Design), akik fenntartható és energiatakarékos épületeket terveznek szerte a világon. Velük kapcsolatban nem is a kész, vagy még tervezés alatt álló munkáikat emelném ki, hanem azt, hogy az ilyen projektek és csapatok motiválhatják azokat a fiatalokat is, akik még csak most tanulnak, vagy még nem döntöttek el, hogy merre is menjenek az egyetem után. Szeretek hinni az ilyen tervekben, mert bizonyítékok arra, hogy igenis lehet Magyarországról is nagyot álmodni.

A Nicolas Rizo által bemutatott Organicawater olyan épületeket tervez és épít, amelyek szennyvíztisztítók és botanikus kertek frigyéből születhetnének. Nicolas megosztotta velünk, hogy mennyire jól illeszkednek az általuk tervezett épületek a városba. Egyrészt nem lehet érezni a szenny-

víz szagát az épületek körül, másrészt gyönyörűek ezek a botanikus kertek, melyek tulajdonképpen a szennyvizet tisztítják meg. Úgy gondolom, hogy ennek eddig csak nyelvi akadályai voltak, mégis nagyon nagy bátorságra vall, hogy valaki egy idegen nyelven próbálja meg bemutatni a munkáját.

Reméljük még hallunk róluk a *Nyúz* hasábjain, hiszen ez egy remek téma és Karunk több hallgatójának és oktatójának is az érdeklődési körébe esik ez a téma.

Végül a Holló testvérpár (Anna és Mátyás) mobil applikációját emelném ki, amely számomra már nem tűnik túl távlatinak/megvalósíthatatlannak, azonban a TTK-s hallgatóknak azért tartalmazhat újdonságot az, hogy hogyan is kell egy applikációt összerakni. Itt most nem is a programozásra, hanem mint termékre gondolok. Ugyanis rengeteg hasonló app született már, de mindig lehet újat mutatni, újat adni a fogyasztónak. Ráadásul ha ez még egy remek – nem elcsépett, és töltelékszagú – marketinggel is találkozok, akkor jönnek létre olyan termékek mint a marc, vagyis a Masterpieces of architecture.

6 PERC 40 MÁSODPERC

Mint mondtam, elég rég óta érdekel a prezentáció és próbálom promózni ezt az újságon keresztül is. Most a Pecha Kucha, mint formátum erejét emelném ki és írnék róla pár szót.

Ez azért egy remek formátum, mert belekényszeríti az előadót egy eredendően kötött és rövid formátumba. Ez az elején igen szűkösnek hathat, azonban ha megismerkedünk vele jobban, akkor rájövünk a szépségére, hogy így tényleg egy pörgős előadást tudunk tartani a hallgatóság számára csak azzal a tartalommal, amely valóban a legfontosabb, hiszen nincs időnk tögymörögni.

Török Balázs

tudositas@nyuz.elte.hu

HOLLÓ ANNA ÉS HOLLÓ MÁTYÁS – MARC
DR. BALOGH PÉTER – s73 TÁJ- ÉS KERTÉPÍTÉSZ IRODA
TIBA JÁNOS – VÁCI GREENS IRODAHÁZAK
GALESZ ADRIENN, KISS IDA – ABUD
NICOLAS RIZO – ORGANICAWATER
SZABÓ EDIT – BAROKK ÁTIRATÚ KÁLYHA A LAFFERT-KÚRIÁBAN
SZABÓ OTTÓ – SZOBRÁSZ
OTTLIK DÁVID – SYNETIQ PROJEKT
KOVÁCS DANI – HG.HU-S ÉVEK VS. SAJÁT PROJEKTEK
GULYÁS ERIK ÉS GONZÁLEZ MARCELL – B TERV MŰHELY
SZABÓ BULCSÚ ÉS SZAKÁL ANDREA – BLOKK ÉPÍTÉSZ MŰHELY
TÖMÖR MIKLÓS – VALYO – VÁROS ÉS FOLYÓ
MÁRTA IRÉN – CEMENT KREATÍVAN – HOLCIM CEMENT
ORT ATTILA – HG.HU – RESZPONZÍV DESIGN
BÁNYAI TAMÁS ÉS FEKETE JÁNOS – GRÚZIA

Az időjárástól az áramlatokig

Nagyskálájú áramlások modellezése

Jánosi Imre Miklós, a Komplex Rendszerek Fizikája tanszék egyetemi docense, és a tizenöt éves Kármán labor kutatója az Ortvay Kollégium előadássorozatának keretein belül tartott félévnnyitó előadást szeptember 19-én az ELTE TTK-án. Az őszi szemeszter első előadásán az Atlanti-óceán áramlatainak modellezése került terítékre.

FULTZ- HIDE KÍSÉRLET

Három figyelemfelkeltő kísérleti projektet mutatott be a kutató, amelyek értékes tudományos eredményeket foglalnak magukba, habár az utolsó még nem teljesen lezárt kísérleti munka, és sokak által merésznek titulált kezdeményezés. Az első ilyen a klasszikus Fultz-Hide kísérlet, amely a forgó rendszerben termikusan hajtott turbulens áramlásokat modellezi. Ez a kísérlet a napi időjárás változás, a hőmérsékleti ingadozások megértése szempontjából lehet fontos támpont, statisztikai tulajdonságok elemzése céljából.

A napi hőmérsékletváltozás statisztikája aszimmetriát mutat, ugyanis a hűlési lépések sokkal gyakoribbak, mint a náluk erőteljesebb melegedési lépések, s ennek a fűrészfogszerűen váltakozó mechanizmusnak köszönhető, hogy nem következik be hóhalál. Egy amerikai reanalízis (NCEP-NCAR) a magasság függvényében is vizsgálta az aszimmetriát, és többek között megállapították azt, hogy ez a jelenség öt kilométeres magasság felett eltűnik, hiszen elérte az időjárás felszíni határát.

Nézzük tehát, hogyan is működik a Fultz-Hide féle forgókád. A kísérleti berendezés főként három koncentrikus hengeralkatrészből áll. Középen helyezkedik el a hideg, poláris régió, amit folyamatosan jéggel hűtenek. Körülötte a mérsékelt égövi régió, és legkívül pedig a meleg, egyenlítő régió (merülő forraló szolgáltatja a hőt). Ez az egyszerű modell nem veszi figyelembe a Föld görbületének változásait, mivel a használt edény alja lapos. Azonban így is megfigyelhető a radiális konvekció, vagyis a forgás következtében történő, intenzív dinamikát mutató hőáramlás. A forgókád segítségével megbecsülhető a ciklonok keletkezési helye, illetve akár szennyeződések terjedésének megfigyelésére is alkalmas.

KLÍMAMÓDOSÍTÁS

A második projekt középpontjában az Atlanti-óceán északi medencéjének vízfelszínére jellemző, több évtizedes hőmérsékleti ingadozás áll. A méréseket műholdak, és a velük kommunikáló úszóbóják segítségével végzik. Az úszóbóják az áramlási irányról, hőmérsékletről, szélsébségről és egyéb fizikai paraméterekről szolgáltatnak információval. Léteznek liftező bóják is, amelyeknek közvetlen felhasználási célja például a szennyeződések haladásának megjósolása, roncs- és áldozatkeresés, amit az Air France repülőbaleset idején hasznosítottak.

Az Atlanti-óceán északi medencéjének felszíni vízhőmérsékletét közel százötven éve figyelik, és néhány téves adat ellenére a grafikonok szerint a hűlési és melegedési fázisok ötven éves periodicitást mutatnak. Ezt a jelenséget pedig AMO-nak nevezzük, vagyis több évtizedes, Észak-Atlanti oszcillációnak. A kérdés azonban az, hogy miért is fontos számunkra az óceán hőháztartásának figyelemmel követése.

A víz hőkapacitása három nagyságrenddel nagyobb, mint a levegőé, rengeteg hőt tárol, így hatalmas mennyiségű hőenergia változást képes előidézni; beleszólhat a földi klímarendszer alakulásába is. Felmerül tehát, hogy az óceán hője hozzájárul-e a felmelegedéshez. Erre a célra összeállítottak egy numerikus minimál modellt, ami hatezer évet képes szimulálni, és lényege,

hogy az additív, térben elkülönített hőmérsékleti zaj segítségével működteti a kísérleti atmoszférát. A modell megerősítette az AMO jelenlétét, aminek éghajlati hatásait is bizonyították, úgymint csapadéktevékenység, sivatagosodás stb. Azt azonban érdemes kiemelni, hogy az AMO nem felelős a globális felmelegedésért, csupán az egyes tényezőket befolyásolja.

A NAGY ÓCEÁNI SZÁLLÍTÓSZALAG

A harmadik projekt témája a Föld belsejéből érkező, inhomogén eloszlású hő, ami a hipotézis szerint képes befolyásolni a nagy óceáni szállítószalag működését, vagyis a dél-északi irányítottágú áramlási rendszereket. A modern oceanográfiai eredmények szerint nem csak a víz felszíne, hanem a teljes víztömeg mozgásban van, habár a fenéken ez igen lassú áramlást jelent. Legalább négy földrajzi területet (pl. Norvég-tenger, Északi-tenger) azonosítottak, ahol jellemző a mélységi vízképződés, ami azt jelenti, hogy a felszíni áramok alábuknak. Jánosi Imre ezt egy gigantikus kádlefolyóhoz hasonlítja, ahol az alábukás igen nagy területen zajlik, nagyon lassú vertikális sebességgel. Ezeknek az elhelyezkedése egybeesik az úgynevezett forró pontokéval. Jánosi itt megjegyezte, hogy a forrópontok létezése vitatott, de a tektonikus lemezek széle mindenhol forró-, tehát keletkezésük kapcsolatba hozható.

Szóba került a Golf-áramlat leál-lása is, ugyanis az áramlatok motorja a változó sótartalom mellett szintén a vízfelszín hőmérsékleti különbsége, ami jelen esetben a kételkedők szerint nem elég erőteljes. Azonban a függőleges irányú hőáram a meleg Golf-áramlat működésének stabilizálásában is részt vesz, tehát a kutató szerint nincs ok aggodalomra.

Béki Virág

TétékásNyúz

Fosztottad-e már ki Ali Babát és a 40 tonnás rablót? Ittál-e már 40 literes kisfröccsöt? Lőttél-e már ágyúval 40 kilós verébre? Tudod-e, hogy milyen **Extra Nagy Esemény** lesz az esztendő **negyvenedik** szombatján?

Ha volt már néhány felettebb extra-über-mega-giga-brutál-meglehetős pillanatod, és szeretnéd, hogy akár **negyvenszer** annyi is legyen, akkor rád vár az **Igazán Nagy Esély**, a

Negyvenedik, azaz

XL
avagy **Extra Large** Tor-túral

Csináltál már életedben valami **Igazán Nagyot**? Olyasmit, amire nemcsak rámondod, hanem te is elhiszed, hogy valóban **Extra Large**...?

Építettél-e már embermagasságú homokvárat, körmöltél-e az egész egyetemi tananyagot tartalmazó puskát, rúgtad-e már fenékre ellenszenves felebarátodat **Igazi Nagy**, mélyről fakadó lendülettel? Vagy egyáltalán: láttál-e már valami **Igazán Nagyot**? Repülőgép-anyahajót, tenyéryi böglyöt, két tányérról is lelógó rántotthúst, kétmázsás asszonyiságot, földig érő lófarkat? Gondoltál-e már valami **Igazán Nagyra**? Mindent megmagyarázó Világegyenletre, mindent felperzselő szerelemre, becsületes politikai pártra, lehengerlő eszű, tudású, ötletgazdag, kreatív, **Nagyvonalúan** vesztegető, minden Tor-túrát **Igazi Nagy** fölénnyel, csont nélkül megnyerő csapatra?

Ha az utóbbi már eszedbe jutott, itt az ideje, hogy ezt az **Igazán Nagy Álmaidat** valóra váltsd: szervezd meg **Álmaid Nagy Csapatát**, és indulj a

2013. október 5-én sorra kerülő

Negyvenedik, azaz

XL
avagy **Extra Large** Tor-túrán!

AVAGY

EXTRA LARGE
TOR-TÚRA

2013. 10. 05.

WWW.TORTURA.HU

Kutatók Éjszakája 2013

2013. szeptember 27-én ismét elérkezik a Kutatók Éjszakája, amelyen az ELTE idén is számtalan programmal vesz részt. A rendezvények már délután három órától elkezdődnek és másnap hajnalig tartanak. A központi programban szerepel az ELTE BTK Fonetika Tanszéke is.

Az izgalmas előadások mellett számos workshop és interaktív műhely is várja majd a látogatókat. A központi rendezvényen – amelynek idén a Dürer Rendezvényház ad otthont – az ELTE BTK Fonetikai Tanszéke kísérleti fonetikával és akusztikus alkoholszondával várja az érdeklődőket.

A Kutatók Éjszakája az ország egyik legjelentősebb tudományos ismeretterjesztő eseménye. A rendezvény Budapesten összesen 30 helyszínen, emellett itthon 26 városban, illetve 32 európai országban zajlik párhuzamosan. A Kutatók Éjszakája az Európai Bizottság FP7-Marie Curie programjának támogatásával valósul meg.

Az ELTE összes idei programja megtalálható a <http://www.kutatokejszakaja.hu/> oldalon.

Forrás: <http://www.elte.hu>

Anatómiai tanulmányi versenykiírás 2013

Tematika:

- az Állatszervezetten I. és II. előadások anyaga az emberi idegrendszer és az érzékszervek kivételével
 - az Állatszervezetten gyakorlatok anyagából a következő állatcsoportok általános leírása és a példaállatok részletes anyaga:
 - A soksejtű állatok
 - A valódi szövetes állatok
 - A kétoldalian szimmetrikus állatok tagozata
 - Az összájúak altagozata
 - A laposférgek törzse / Az örvényférgek osztálya / A fűles planária
 - A gyűrűsférgek törzse / A nyeregképzők osztálya / A földigiliszta
 - A puhatestűek törzse / A csigák osztálya / Az éticsiga
 - A vedlőállatok törzscsoportja
 - A fonálférgek törzse / A sertés orsógiliszta
 - Az ízeltlábúak törzse / A rovarok osztálya / Az óriáscsótány
 - Az újszájúak altagozata
 - A gerincesek törzse
 - A valódi csontoshalak / A ponty
 - A kételtűek osztálya / A kecskebéka
 - A magasabbrendű vagy magzatburkos gerincesek
 - A hüllők (csak az általános leírás anyaga)
 - A madarak osztálya / A házityúk
 - Az emlősök osztálya / A laboratóriumi patkány / A házi macska
- (Összehasonlító anatómiai praktikum I., 4. kiad., 2010; Összehasonlító anatómiai praktikum II., 4. kiad., 2012)
- az alapszövetten

Első forduló (írásbeli):

- ábrafelismerés és ábrafeliratozás
- rövid, a szigorlati beugró kérdésekhez hasonló feladatok megoldása

Azok a hallgatók, akik az első fordulóban 60% feletti eredményt érnek el, mentesülnek az állattani szigorlati beugró dolgozat állatszervezetten részének megírásától, 70% feletti eredménnyel tovább lehet jutni a második fordulóra.

Második forduló (szóbeli, nyilvános):

- villámkérdések
- egy-egy átgondolást igénylő kérdés megválaszolása
- felkészülést követően 10 perces előadás tartása a fenti anyagból húzott témában.

Azok a hallgatók, akik 80 % feletti eredményt érnek el a második fordulóban és egy megadott időpontig teljesítik az emberi idegrendszer és érzékszervek beszámolót, megajánlott **5 (jeles) szigorlati részjegyet** kapnak állatszervezettenből. A legjobbakat külön is jutalmazzuk.

Részvételi feltétel:

Állatszervezetten I. legalább elégséges kollokviumi jegy.

Időpont:

Első forduló: 2013. november 20., szerda (12. oktatási hét), 18:00 Déli Tömb – Kitaibel Pál terem (0-823)
(Az első forduló eredményéről minden résztvevő értesítést kap november 22., péntekig.)

Második forduló: 2012. november 30., szombat (13. oktatási hét), 9:00 Déli Tömb – Lóczy Lajos terem (0-804)

Jelentkezés: e-mailben Pálfia Zsolt tanár úrnál (palfiaz@elte.hu)

Jelentkezési határidő: 2012. november 13., szerda, 12:00 óra

Szervezők: Csikós György, Molnár Kinga, Lőw Péter, Pálfia Zsolt, Zboray Géza

A holokauszt és népiirtás okai

Dr. Kovács Mónika előadása

Szeptember 19-én az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Karán tartotta meg Dr. Kovács Mónika habilitációs előadását. Címe: *Népiirtás és holokauszt. Szociálpszichológiai szempontok a szélsőséges emberi erőszak megértéséhez.*

Az előadó jelenleg az ELTE-PPK-n tanít, főbb kutatási területei: nemi ideológiák, nemi sztereotípiák és a nők politikai részvétele, holokausztoktatás. Doktori disszertációjának a *Nemi ideológiák és karrier-aspirációk különböző felsőoktatási intézményekben tanuló diákok körében* címet adta. Tagja a Magyar Pszichológiai Társaságnak, valamint az ELTE-PPK tudományos és nemzetközi dékánhelyettese.

Habilitációs előadásának fő témája és célja, amelyről ebben a cikkben szó lesz, az az volt, hogy a szociológia és szociálpszichológia az elmúlt 70 évben mit tudott hozzátenni a holokauszt magyarázatához. Az okok három helyen keresendők: az egyénben, a helyzetben (mi az, amely az egyént ráveszi a rémtettek elkövetésére), valamint az ideológiában.

A korai holokauszt indoklásokkal kapcsolatban sokat hivatkozott Dr. Kovács Mónika Theodor Adornora. Ki is emelte a német filozófus egy mondatát: *„Sokat beszélnek a barbárságha való visszaesés fenyegető veszélyéről (...) Auschwitz maga volt a visszaesés.”* Szerinte a megoldás az ilyen események ellen a több felvilágosodás és a több civilizáció lenne. Raul Hilberg szerint a modern népiirtó állam áll a holokauszt mögött, amely azt a maga eszközeivel hozta létre.

Hannah Arendt-t is megemlítette az előadó, aki azt tartotta, hogy nem a tettek, hanem a személyek banálisak. Vagyis a gonoszt nem metafizikai nagyságban kell keresnünk.

Az előadó Zygmunt Bauman könyvére (*A modernitás és a holokauszt*) hivatkozva kifejtette, hogy a holokauszt a modern állam sötét oldala. A nemzetnek társadalomszervezőként kell fellépnie. Mindig van egy eszme, amelynek nevében tesznek hasonló dolgokat.

A történészek a népiirtással kapcsolatban két csoportra bonthatók. Az intencionalisták egy okra vezetnek vissza az eseményeket. A funkcion-

listák szerint azonban a zsidóság kiirtásához hosszú, kacskaringós út vezetett. Stanley Milgram szociálpszichológus szerint a tekintélynek való engedelmesség miatt bárki képes lehet embertelen cselekedetre. A kegyetlenségre való készség és aközött, hogy milyen közel érezzük magunkhoz az áldozatot, fordított arányosság áll fenn.

Herbert Kelman az erőszakos tettekkel szembeni erkölcsi gátlások eltűnésével kapcsolatban fejtette ki, hogy az alap empátiát, amely a legtöbb emberben megtalálható, meg kellett szüntetniük. Ezt több módszerrel is elérhették: intézményesítették az erőszakot hivatalos parancsok útján, rutinszerűvé tették a cselekvéseket, pontosan kijelölték a szerepeket, illetve dehumanizálták az erőszak áldozatait.

A tanárnő elmesélte Philip Zimbardo híres börtönkísérletét, amely igazolta, hogy adott helyzetben bárkiből válhat kegyetlen sadista, ha megérzi a hatalmat. A teszt során önkéntes főiskolásokból lettek börtönőrök és rabok. A kísérlet két hétig tartott volna, de már hat nap után abba kellett hagyni az örök elfajzott brutalitása miatt. Az eset nagyon tanulságos, az interneten is meg lehet nézni a róla készült videót.

Az egyik leghíresebb témába vágó vita Goldhagen és Browning közt zajlott, akik mind a ketten a 101-es tartalékos rendőrszázadot vizsgálták. Cselekedeteiket (emberölés) Goldhagen népiirtó antiszemitizmussal magyarázta, vagyis bárki megtette volna adott helyzetben. Browning szerint viszont hétköznapi szociálpszichológiai folyamatról van szó, miszerint meg kell nézni az adott személyek helyzetét. Nem tudták kifejezni, hogy nem örültek a parancsoknak, inkább követték a csoportot.

Dr. Kovács Mónika arra a következtetésre jutott előadása során, hogy a népiirtás közvetlen okai az ideológiák, mivel a helyzeteket azok alapján hoztuk létre, ez a kulcstényező. A náci is így gondolkodtak nagyrészt, hogy valamilyen eszme nevében jártak el,

így nem tarthatják őket annyira borzasztónak. Mi sem példázhatja ezt jobban annál, minthogy Himmler egyik beszédében azt hangoztatta, hogy mennyire sajnálja, miként a katonának ilyen dolgokban kell résztvenniük.

Robert Zajonc erre és a barbárságra csak annyit reagált: *„Egyik állat sem öl elvek alapján.”* Ilyen eszméket csak a mi fajunk képes teremteni.

Glick 2005-ben felállított bűnbakképzés ideológiai modelljével az előadó azt magyarázta el, hogy egy társadalmi krízis esetén félrecsúszhat az alap folyamat. A cél érdekében egy tervet próbálnak kitalálni, amelyben megoldást keresnek. Emiatt a frusztráció miatt pedig általánossá válik a bűnbakkeresés, majd a bűnbak elleni erőszak. Itt is arra juthatunk, hogy az agresszivitás okává az ideológia válik.

A kérdés csupán az, kik lesznek azok a csoportok, akiket bűnbakoknak tesznek meg. Legáltalánosabb az, hogy a versengő, kompetens, irigylésre méltóak válnak áldozatokká, külső csoportként kezdenek el tekinteni rájuk. Akik ezeket az ideológiákat pedig felkínálják, ők többnyire magasan tekintélyelvűek és erősen szociálisan dominancia orientáltak.

A tanulság tehát Adorno szerint az, hogy más kárára nem szabad utópiát megfogalmazni. Valamint ha az ideológia az oka az ilyen és hasonló eseményeknek, akkor a társadalmat fel kell vértetni ellene.

Az igen érdekes és tanulságos előadást Dr. Kovács Mónika Lewis szavával zárta, ahogy én is teszem ezzel a cikkel: *„A tekintélyelvűséget rákényszerítik az emberre, a demokráciát pedig meg kell tanulni.”*

Szalai Evelin

Amelyik kutya ugat, az...

Miért kommunikálnak velünk a kutyák?

Gyere!, Ül!, Fekszik! – a kutya egy kis gyakorlás után megérti ezeket a kifejezéseket, és ha sétálni vagy játszani akar, azt egyértelműen a tudunkra hozza. De vajon hogyan és miért alakulhatott ki az evolúció során a kutyáknak ezen viselkedése, amely egyetlen más állatfajban sincs meg? Egyáltalán miért pont a kutya képes az emberrel való kommunikációra?

Számos olyan állatot ismerünk, amely intelligenciája bizonyítottan magasabb a kutyaénál és állatok fajok közti kommunikációját is megfigyelték, mégis a kutya az egyetlen állat, amely képes kommunikálni az emberrel. Ez azzal magyarázható, hogy a kutya nem vetélytársként, hanem társként tekint az emberre, tehát megvan benne a hajlandóság, amely nélkül nem jöhet létre a kommunikáció. Ennek az az oka, hogy a kutya, illetve elődei olyan ökológiai körülmények közé kerültek, hogy a háziasítás során csak az maradhatott fenn, aki képes volt az együttműködésre.

Körülbelül 20-25 ezer évvel ezelőtt ugyanis az északi féltekén elterjedő ember viszonylag nagy mennyiségű, számára már nem fogyasztható táplálékot hagyott maga körül, ezáltal esélyt adott az ezt kihasználni képes fajok számára az ember közvetlen környezetébe való beilleszkedésre. Ezt a lehetőséget legelőször valószínűleg a mai farkassal közös egykori ősfaj egyes populációi ismerték fel, és elhagyva eredeti élőhelyüket, őseink körül telepedtek meg. Tehát a kutyák korai felmenői kezdetben csak hozzácsapódtak az embercsoportokhoz. A két faj között nem volt szükségszerű a szoros kapcsolat, de bizonyos viselkedésbeli változásoknak már ekkor végbe kellett mennie, például a kutyák éhség esetén nem tekinthették élelemforrásnak az embert és el kellett viselniük közelségét.

Később ez a kapcsolat egyre szorosabbá vált, ezt bizonyítják többek között 10-15 ezer éves európai és közel-keleti temetkezési helyek, ahol kutyák maradványait találták meg. A hosszú együttélés során előnyhöz juthattak azok a kutyák, akik nem mutattak agressziót, kevésbé kerültek el az embert vagy jobban érdekelték annak tevékenysége iránt. Ezzel egy időben új viselkedési minták jelentek meg: legfontosabb ezek közül az együttműködési készség, az emberhez való kötődés magas foka, az adott közösségi szabályok megtanulása és betartása, a szemkontaktus kiemelt szerepe a kom-

munikációban, valamint az alapvető érzelmekre való képesség (öröm, bánat, düh stb.). A kutya nemcsak produkálni tudja ezeket az emberre is jellemző alap-érzéseket, hanem azok viselkedésben való megnyilvánulásait másokban is felismeri és a kommunikációs helyzetekben képes sikeresen alkalmazkodni hozzájuk.

Az utóbbi 5-10 ezer évben a kutyák nemesítésen is átestek annak érdekében, hogy segítsék az embereket különféle munkájukban. A kutatók feltételezése szerint ennek során egy részben tudatalatti, részben tudatos kiválasztási folyamat is lezajlott, amely azokat a fejlett kommunikációs készségekkel rendelkező kutyákat részesítette előnyben, amelyek megfeleltek az adott munkához. Ez a folyamat mára sajnos megfordult, napjainkban ugyanis a kutyatenyésztők elsődleges szempontja az állat külleme, és nem az emberrel történő kommunikálás, együttműködési készség.

Az ember közelében élő kutyák tehát evolúciójuk során kénytelenek voltak megtanulni, hogy egy adott helyzetben hogyan értelmezzék a viselkedését, és arra a megfelelő válaszreakciót produkálják. Ennek egyik legfontosabb eleme a szemkontaktus felvétele és fenntartása, koncentráció és figyelem az emberre, amire még a legintelligensebb főemlősök is képtelenek. Ennek igazolására etológusok a következő egyszerű kísérletet végezték el: egy személy állt egy helyiség közepén, a két fal mentén két doboz volt

elhelyezve. A dobozok valamelyikében mindig volt egy falatka. Beengedték a kísérleti alanyt, amely hol kutya, hol farkas, hol pedig egy csimpánz volt. A szoba közepén álló személy mindig „rámutatott” (kézzel, fejének elfordításával vagy pusztán a pillantásával) arra a dobozra, amelyben a falatka volt. A kutyák a kísérleti helyzet ismétlődése folyamán nagyon hamar megértették, hogy mit jelentenek az ember gesztusai. Még a kölyökkutyák is, amint a helységbe beléptek, felvették a szemkontaktust a személlyel és a mutatott dobozhoz mentek a falatért. Ezzel szemben a csimpánzok és a farkasok képtelenek voltak hatékonyan értelmezni az emberi kommunikációt, nem voltak hajlandók az emberre figyelni. A kutatók szerint a közlési szándék felismerése és az ezt követő tekintetkövetés vonatkozásában a kutya azt tudja, amit egy öt és fél hónapos csecsemő is tud. Azonban vannak a kutyának olyan képességei is, amelyek elérik, sőt meghaladják egy másfél éves gyerek képességeit, például meg tudják tanulni bizonyos szavak jelentését. A kutyák az emberi nyelv töredékét értik csak meg, a kutatások szerint egy átlagos kutya 20-30, ritkán 80 szót ismer. Jelenleg a világ legokosabbnak tartott kutyája egy Betsy nevű border collie, aki bizonyítottan több mint 340 szót jelentését tanulta meg, 15 embert ismer névről, valamint megfelelést talál egy tárgy és az arról készült fotó között.

Csányi Vilmos etológus szerint a kutyák „embernek érzik magukat”, ezt azzal a kísérlettel támasztja alá, amelynek során kiskutyák és szelíd farkaskölykök választhatnak kutya és ember között. Az utóbbiak kivétel nélkül a kutyákat választották, míg a kutyák minden esetben az embert. A legtöbb állat veleszületett képessége, hogy felismeri a fajtársát, ezért ezt a választást úgy lehet értelmezni, hogy a kutyák az emberben a fajtársat látják. Innen eredeztethető például az ugatás kialakulása is, ami a beszédet szimbolizálja, ugyanis a kutya őse, a farkas, lényegesen kevesebbet ugat.

A kutyák emberrel való kommunikációs képessége egyedi és hosszú idő alatt kialakult viselkedési forma. Nagyon fontos, hogy foglalkozunk a kutyákkal és megőrizzük, fejlesszük képességeiket, hiszen nemcsak a szavainkat és gesztusainkat, hanem az érzelmeinket is értelmezni tudják, tehát tényleg ők a legjobb barátaink!

Schimek Éva

Újféle diéta

Avagy bacik a túlsúly ellen

Habár nem mi vagyunk a világ csúcstartói elhízásban, azért hazánkban is sokan küzdenek ilyen jellegű problémákkal, s keresik a megoldást testük egészségesen tartásának érdekében, hiszen ennél nincs is fontosabb. Egyetemistaként pedig különösképp ügyelhet mindenki erre, mivel itt már a tesi órák kötelezősége sincs – fakultatívvá válik látszólag a mozgás –, de ez nem azt jelenti, hogy nem szükséges.

A PROBLÉMA FORRÁSA – A CSÚF IGAZSÁG

Ahogy fent megemlítettem nem mi vagyunk a csúcstartók ebben a témában, így maga a felfedezés sem kis hazánkban született, hanem az Amerikai Egyesült Államokban. Évtizedek óta hatalmas problémát jelent náluk az elhízás, hiszen a felnőttek nagyjából két harmada túlsúlyos, ami számokban kifejezve 200 millióra becsülhető.

Ezen jelenség elindítója az életkörülmények javulása lehetett, amely a történelmi okokból remek helyzetben lévő országban nem volt nehezen megteremthető. Azonban ez önmagában nem indokolja a rengeteg léggömb formájú ember létezését, s napról napra növekvő számukat. Sokkal inkább az élelmiszeripar utóbbi 30-40 évben bekövetkezett átalakulásának tulajdonítható és köszönhető ez a dolog, valamint a mindig jelen lévő emberi butaságnak és mohóságnak. Robert Kenner 2008-ban napvilágot látott dokumentumfilmje – az *Élelmiszeripar Rt.*, vagy eredeti címén *Food, Inc.* – teljes valójában festi le ezt a helyzetet; érdemes megtekinteni, mert napjaink manipulációjára derül fény benne. Az USA csirkéi nagyjából 7 hét alatt érik el vágósúlyukat, így lábukra sem tudnak állni; a marhák fertőzött *E. coli*-t hordoznak szervezetükben; mára már az összes zsúfolt helyen tartott állatot antibiotikummal tömlik a fertőzések elkerülése végett. Mindez leginkább a csillogó aransárga, hatalmas szemű, génmanipulált kukoricának köszönhető, amely úgy nő, mint egy paszuly. Nem véletlenül nagy termelője az ország, s az sem véletlen, hogy szinte minden ennivalónk összetevői között megtalálhatjuk a kukoricaszirupot. Olcsón előállítható, finom és jól termő gabona. Ám érdemes a túltermelésért ilyen árat fizetni?!

A botrányossá nőtt helyzet miatt a diéták – és ezzel együtt a diétázók – szinte

divatszzerűen kezdtek el terjedni az észak-amerikai kontinensen. Amikor tudatosul egy meglehetősen súlyos emberben, hogy feleslege magával vonhatja a diabetest, a szív- és érrendszeri betegségeket, akár az infarktust, vagy ne adj' Isten rákos megbetegedéseket, akkor cselekedni akar, hogy ne hajsolja magát a halál kapujába. Ennek köszönhetően rengetegen küzdenek étkezési problémákkal, és sokan próbálták már végig fogyókúrák sorát.

EGYSEJTŰEK A KÖZÉPPONTBAN

Mindezek után nem meglepően a módszert kidolgozó kutatások is az USA-ban folytak és folynak, méghozzá a Washingtoni Egyetem orvosi karán, St. Louis-ban. A hozzá kapcsolódó tanulmány a Science tudományos folyóiratban jelent meg, s nagy ötletnek bizonyult.

Felfedezték, hogy az elhízott, illetve a vékony testalkatú emberekben más nagyságú és összetételű mikrobatenyészet lakozik, amely változatossága – lévén a bennünk élő több ezer mikrobafajnak – valóban igen nagy lehet. Legfőbb eltérésként azt találták, hogy a vékony alkatiúak hatékonyabban, s hamarabb voltak képesek a rostokat rövid láncú zsírsavakká bontani. Ezt az magyarázza, hogy több energiát tudott szervezetük felvenni a bélrendszerből; kevesebb zsírszövetet építettek fel, mert több kalóriát égetett el testük a túlsúlyosak testéhez képest. Tehát felfoghatjuk ezt úgy nagyon

leegyszerűsítve, hogy a hízásra hajlamos, vagy már elhízott emberek rak tározó típusúak szemben azokkal a gyors anyagcseréjű egyénekkel, akik emiatt vékonyak maradnak, vagy egyszerűen csak könnyebben tartják konsztans szinten normál testsúlyukat.

Négy olyan ikerpárt választottak ki a kutatáshoz, amelyek egyike vékony, másik tagja pedig túlsúlyos volt. Ikrek lévén a közös gyermekkori környezet kapcsán kizárhatták a túlzottan eltérő étrendet a két ember között. Ugyanis egy újszülött csecsemő bélrendszerében még steril a környezet, amelyet később ellepnek a mikrobák. Ezek tenyésztésének összetételét a szülők által nyújtott étkezési szokások és az őket övező környezet befolyásolhatja. Emellett az egyik ikerpár egyetétjű volt, így az olyan genetikai betegségeket is kizárhatták, amelyek a különböző testtömeget indokolták volna.

A kísérlet tulajdonképpen a folyamata steril környezetben felnevelt egereken zajlott, így azok bélrendszerében nem volt fellelhető saját baktériumkultúra, akárcsak az újszülöttekben. Majd csoportonként az eltérő bélbaktérium-tenyészeteket ültették be a rácsálók bélrendszerébe. Azt tapasztalták, hogy ugyanolyan élelmezés mellett a karcús emberekből beültetett bélbaktériummal rendelkező egerek vékonyak maradtak; a másik csoport tagjai pedig elzsírosodtak, s káros folyamatok zajlottak le anyagcseréjükben. Következő lépésként a különböző egércsoportokat egy ketrecbe engedték és – kihasználva koprofágiájukat – remélték, hogy a baktériumok összekeverednek közöttük. Ez részben sikerült is, de a hatás csak az egyik oldalon jelentkezett: a kövér példányok anyagcseréje javult a soványaktól kapott baktériumtenyészetből; a soványak azonban nem híztak el a társaiktól kapott mikrobáktól. Az emberi szervezetenél ehhez hasonló átültetés veszélyes lenne, nem elképzelhető, mivel rengeteg fertőzést vonhatna magával. Így a tudósok célja egy olyan összetételű baktérium-kottél létrehozása, amely a fogyás szempontjából leginkább hasznos lehet megfelelő étrend mellett.

„Jól meg kell válogatnunk a „barátainkat” és oda kell figyelniünk, milyen baktériumok élnek a bélrendszerünkben.” – mondta Jeffrey Gordon professzor, a kutatás egyik résztvevője.

Solymosi Emőke
ttt@nyuz.elte.hu

Hihetetlen földalatti világ

Kavernák a tükörsima vízfelszín alatt

Ezen a héten egy kalandra invitállak titeket. Egy kalandra, a Karib-tenger és a Mexikói-öböl határaként húzódó Yucatán-félsziget rejtett víz alatti mélységeibe. Egy távoli vidék, időben még távolabbi kultúrák misztikumaival.

A buja dzsungel alatt kútszerű karsztképződmények, az úgynevezett cenoték terülnek el. Képződésük a mészköves felszín behasadásával jön létre, a szakadék alja pedig vízzel fedett. Mélységük és átmérőjük a néhány métertől akár a száz méteresig terjedhet. A cenote elnevezés a maják nyelvéből eredeztethető, jelentése: szent forrás.

CSILLAGÁSZAT ÉS HITVILÁG

A víz alatti világ érintetlensége már évezredek óta bűvületbe ejti az emberiséget és számos legendát inspirált. A régészek már egy jó ideje ezekre a kútszerű karsztképződményekre fordítják figyelmüket. Kíváncsiak, hogy milyen szerepe lehetett a szakadékba bezúduló napsugaraknak és mi lehetett a cenoték jelentősége a maják vallásában, hiszen a Yucatán-félsziget az egykori civilizáció központját képezte.

Az már régóta ismert, hogy az ősi kultúra hitvilágában ezek a kutak az alvilág szájaként tátongó kapukat testesítettek meg, amelyek Chaac esőistenükhöz vezettek. Csak rövid ideje vált a kutatók előtt világossá, hogy a földalatti barlangok a városok elrendezésében és építésében milyen jelentőséggel bírtak, sőt csillagászatukban is fontosnak bizonyultak.

Az évezredek múlta visszatekinthető nép különös gondossággal jelölte ki egy-egy vallási emelvénye helyét. Az El Castillo piramis építésekor négy cenote

elhelyezkedését vették figyelembe úgy, hogy átlójuk metszéspontjába emelték a tollas kígyóisten Ketzacoatl tiszteletére szánt szent helyet. Számos, az asztrológiában jelentős tulajdonsága mellett igen látványos, amikor a napéjegenlőség idején lenyugvó Nap a piramis oldalára kígyóvonalban tekergőző árnyékot vet.

A máig híres, elképesztően pontos naptárunk kalibrálásában a maja papoknak nagy segítséget nyújtottak a karsztképződmények. Minden olyan napot meg kellett határozniuk, amikor az életet jelentő égtest árnyékvetés nélkül, pontosan fejük felett süttött. Évszázadokkal ezelőtt odalent a mélyben áhítattal várhatták, hogy a napsugarak pontosan függőlegesen, azaz a zenitből hatoljanak a mészköves mélységbe. A szűk földfeletti bejáraton időszakosan ismétlődve – május 23-án, illetve július 19-én – a Nap a zenitből játssza magát keresztül a vízen, miközben a földalatti barlang mennyezetén egyáltalán nem verődik vissza.

A holtúni karsztbarlang szívébe nemrégiben lemerészkedő kutatórégészek valószínűleg évszázadok óta az első emberek lehettek, akik a föld alatt figyelhették meg a fénykorong függőleges sugarait. A több nyelven megjelent beszámolóban lélegzetelállító kalandjukról mesélnek, amikor a talaj felszínén elhelyezkedő apró szögletes bejáraton leereszkedtek a vízfelszín alatti barlang bugyraiba.

Később pedig ezen a nyíláson keresztül látták, ahogy az izzó fénygömb szinte lángként perzseli a cseppköveket.

Aszály idején a maja nép összegyűlt egy cenotében, hogy az isteneknek hálát adjon, vagy áldozatot mutasson be. A legjelentősebb

ősi amerikai civilizáció embereket is feláldozott annak érdekében, hogy isteneik kegyelmesek legyenek hozzájuk.

LETŰNT KOROK LELETEI

A „Las Calaveras” cenotét az erdő talaján tátongó, jó egy méter széles lyukon keresztül lehet elérni. A barlang mennyezete alatt, illetve a földalatti tó felett egy 13 méter magas katedrális bontakozik ki. A több mint 120 csontváz-lelettel, e vízfelszínt a maja-idők eddigi legnagyobb emberi csontlelőhelyeként tartják számon. A holtúni cenotében tűzrakó helyeket, vágási nyomokat viselő állatcsontokat és számos egyéb leletet gyűjtöttek már.

Mivel a Yucatán-félszigeten alig található folyó vagy állóvíz, így még a XX. században is fontos vízforrásként tekintettek a karszt kutakban tárolódó fluidumra. A maják ugyancsak becses vízkészletként tartották számon, ám idősebb kultúrából is maradtak fent leletek. A barlangok a kőkorszakban szárazak és népszerűek voltak, hiszen egykoron állatok és emberek rendszeresen felkeresték a víz miatt. Az őskorban valószínűleg védelmet és lakóhelyet is biztosított egy-egy ilyen karsztszerű képződmény.

Mivel a barlangok újra és újra esővízzel töltődtek, az első emberek nyomai is jól megmaradtak, a víz alatti mély ugyanis védelmet jelentett a gomba- és baktériumfertőzésektől.

LESELKEDŐ VESZÉLY

A víz alatti barlangok a bizarr formációival és ismeretlen kincseivel mágikusan vonzzák a kutatóbúvárokat. A földalatti világ rendkívül csalóka lehet. A búvárok mozgásukkal üledéket zavarhatnak fel, amelynek következtében pillanatok leforgása alatt saját kezükig sem látnak el. Ilyen esetekben könnyen elveszítik a tájékozódást, napok telhetnek el, mire a víz kitisztul. Hogy ne kerüljenek a víz fogságába, minden esetben egy előre rögzített kötél mentén kell haladniuk, amely utat mutat a labirintusban.

A cenoték közül rengeteg vár még feltárára, 3000 és 10000 közöttire becsülik számukat. A világ legnagyobb víz alatti barlangrendszere óriási kutatói potenciált rejt, és letűnt civilizációk túlvilági csendjét őrizve még tartogat meglepetéseket.

König Rita

TétékásNyúz

Művelődési Szint

A legsokarcúbb hely a városban

A Blaha Lujza téren, az egykori Corvin áruház harmadik emeletén működő civil és kulturális közösségi térben találkozhatunk mindenféle érdekességgel, különleges programmal, de még egy, az áruházból ottmaradt mozgólépcsővel is, ami az egész épület közepén van, sajnos lezárva.

Maga a hely alapból egy kávézó, de ezen kívül találhatóak itt zenei műhelyek, valamint előadó terem is. A kávézóban csocsózhatunk, pingpongozhatunk. Egy 2 deciliteres limonádé nagyjából 200 Ft, a csapolt sör ára pedig 400 Ft körüli. Ihatunk teát, vagy ehetünk szendvicseket, csokit is.

Ami miatt én kapcsolatba kerültem ezzel a hellyel, az nem egy mindennapi programsorozat. Egyik ismer-

rősöm már kezdte megenni az értelmetlen kocsimázással eltöltött estéket, ezért társasjátékos klubot nyitott Játszóház néven. Társasoztunk, sütit ettünk és teáztunk lelkesen, hónapokon keresztül. Amikor kinőttük a házukat, mert már túl sokan lettünk, beköltöztette az egészet ide, a Müszibe. Minden második kedden rendszeresen játszhattok velük, de az időpontokról részletesebben tájékozódhattok a nagy közösségi oldalon is.

Azoknak, akik félnének újként becsatlakozni egy ilyen estbe, ezt üzenik a szervezők: „Egy percre sem leszel egyedül, rögtön besuvasztunk majd egy csomó ismeretlen közé, de a játék hevében ezek az apróságok eltörpülnek majd, és a végére régi ismerősökként álltok fel az asztaltól.” Higgyétek el, személyes tapasztalatom van róla, hogy nagyon is igazuk van. A rengeteg társasjáték közül mindenki megtalálja a neki valót, a játékmesterek pedig minden szabályt egyszerűen elmagyaráznak.

A hely nyáron annyira nem kényelmes, mivel olyan a szellőző rendszer, hogy ha kinyitasz egy ablakot, akkor melegebb levegő jön be, mint amit el tudsz képzelni. Ezzel szemben ősszel, télen, tavasszal abszolút megéri felmászni a 3 emeletnyi kacsaringós, mozaikos falú, agyonmatricázott lépcsőházban.

A közeljövőben lesz Art Bazaar, de szeptember végéig Nyitogató hét is zajlik. Rendeznek filmvetítést, minden hónap utolsó csütörtökjén világutazók mesélnek kalandjaikról, sőt, október 26-án elektronikus hangszerépítési workshopon is részt vehettek. Arról, hogy ezek a programok pontosan mit is jelentenek, annak nézzetek utána ti magatok!

Évi

helyvektor@nyuz.elte.hu

Carrie ON

Minden írói karriert el kell kezdeni valahol. Van, aki novellákkal indít, van, aki rögtön egy óriásregénnyel, de akadtak a történelem során olyan regényírók is, akiknek a legelső publikációja verseskötet volt. De olyan talán csak egy van, aki első regényét egyenesen a kukából bányászta elő.

Stephen King, korunk egyik legmeghatározóbb, legnépszerűbb alkotója. Neve mára egyet jelent a minőségi horror műfajával. Ha igazán meglepő, bizarr, hátborzongató történetekre vágyunk, akkor kétségtelen, hogy István a Király. Történetei emberközponitúak, éppen ezért hitelesek, viszont itt nem állt meg. Elmondható, hogy kevés olyan szerző akad, aki mesteri szintre fejlesztette a különböző műfajok egymásba ágyazását, mint például a fantasy és sci-fi kettőset. Számptalan regé-

nyét filmesítették már meg, sőt, novelláiból is születtek egész estés művek. Kétség kívül az egyik legsokoldalúbb, és legkreatívabb írók közé sorolható.

Stephen King legelső könyvét illetően kettős érzésünk lehet. Süt róla, hogy nincs még mögötte annak a hatalmas tehetségnek a megcsillanása, amely a szerzőt olümposzi magasságokba repítette az évek során. Mégis megvan benne az a hamisítatlan King-életérzés, amely az író védjegyévé vált; az álmos kisváros helyszíne, traumákkal teli gyermekkor, természetfeletti erők jelenléte, vagy a szülői elnyomás. Azonban sok fontos, a történetben csak jóval később bekövetkező esemény már rögtön az elején elhangzik, így tulajdonképpen már az első pár oldalon kiderül, hogy mi lesz a regény befejezése. Ez sokakat zavarhat, míg másokat éppen ez tapasztalhat a lapokhoz, mert kíváncsisággal töltheti el őket. Carrie, a kissé

csúnyácska kamasz lány válik célpontjává a gimnazista csajainak, miután egy számára érthetetlen baleset folytán rájön, mit is jelent nővé érni. Innentől láncreakciószerűen követik egymást az események. Míg a többiek mit sem sejtően tovább ostromolják ócsárló szavakkal a szerencsétlen leányzót, addig a Carrie-ben lakozó félelmetes erő csak arra vár, hogy pusztító erővel kitörjön.

A regény első kézirata valóban a szemétkosárban landolt, ahonnan azt King felesége halászta ki, majd meggyőzte férjét, hogy fejezze be a regényt, mert ő lát benne fantáziát – és lám: Carrie a mai napig az író egyik legismertebb, legjobb műve. Íme a tökéletes példa, hogy mindífen ötletnek utat kell engedni, és nem szabad hagyni semmit sem kárba veszni – még akkor sem, ha elsőre elvetendőnek is tűnik.

Michael Kay

kritika@nyuz.elte.hu

Van Gogh „élőben”

A kiállítás, amelyen túlnőtt a reklámja

Ha Van Gogh, akkor Napraforgók, Éjjeli kávézó, Csillagos éj, Önarckép levágott füllel. Legalább ezek a festmények szinte mindenkinek beugranak, ha a nagy művész neve felvetődik egy beszélgetés során. Most mindezek élőben láthatók a Van Gogh Alive című kiállításon.

A tárlat szeptember 13-án, a Váci1 Palotában, a Vörösmarty téren nyitotta meg kapuit, ahol a festő 1880 és 1890 között vászonra vetett képeit tekinthetjük meg nem túl szokványos módon. A tér nagyjából három részre osztható, 1000 m²-es, hat méteres vásznakkal teli. Ezekre vetítik ki a festményeket projektorokkal HD minőségben.

Ha a látványt vesszük figyelembe, az élmény garantált. A kiállítás hatalmas; minden részlet jól kivehető, a színvilág gyönyörű. Az ember néha csak kapkodja a fejét ide-oda. Egy pár festményt valóban újszerűen digitalizáltak, hiszen nem gyakran látható egy Van Gogh által festett kép, amelyen épp egy vonat halad át. Valamint a hollói sem sűrűn repkedtek még élethűen a gabonaföldje felett. Nos, itt igen. A padlóba ágyazott még plusz három kivetítő segítségével akár végig is gyalogolhatunk a világhírű műveken.

Festményei mellett leveleiből is láthatunk részleteket, sőt korabeli fotókat is megtekinthetünk. Két vásznon pedig idézetek jelennek meg a művésztől angolul és magyarul. Nézelődésünk közben zenei aláfestés teszi még hangulatosabbá ezt a felettebb látványos „kiállítást”.

Az idézőjel véleményem szerint jogos, mivel majd egy órán át nézzük-nézzük, gyönyörködünk a vetítésben, de valójában semmilyen információt nem tudunk meg sem a festőről, sem a képeiről. Ez azért ad némi hiányérzetet a látogatóknak. Ezt az elmaradást hozzá kell tennem, sikerült pótolniuk az emeleten. Egy kis térben már a jól megszokott kiállítások érzésével, kapunk néhány információt pár vetített képről és magáról Van Goghról is nyomtatott színes kartonokon. Ezt jó, hogy a szervezők nem hagyták ki.

Ezekből olyan érdekességeket tudhatunk meg, mint például, hogy a festő életében csak egyetlen képet tudott eladni, vagy elolvashatjuk a híres történetet is, miképpen vágta le fülét a művész.

A kiállítást már a világ számos pontján látták több mint egymillióan. Nálunk december 29-ig tekinthető meg. Természetesen ajánlom mindenkinek, aki valami újszerűt szeretne, mást, mint a megszokottat. Aki szeretne elmerülni a látvány, a színek és a zene csodálatos egyvelegében. Annak viszont nem javaslom, aki Van Gogh festészetét szeretné megismerni, aki az ecsetvonásokat szeretné látni, hiszen ez nem egy általános értelemben vett kiállítás, inkább csak egy vetítés.

Az alcímhez hű maradok; én személy szerint csalódtam a tárlatban.

Többet vártam a reklám alapján. Azt azonban persze hozzá kell tennem, ha Van Gogh napraforgói több tíz méteres vásznonról vesznek körbe minden formában, minden részletükben, az mégiscsak mesés élmény.

Hiszen ahogy a festő mondta, szabad fordításban: „A napraforgók valamilyen módon mégiscsak az anyémek.”

Szalai Evelin
coolter@nyuz.elte.hu

Gólyáknak

G3LKJH idegesen ácsorgott a tömegben. Szemeit, ahogy mindenki más is, a hatalmas kivetítőre tapasztotta. „Gyerünk már!” – motyogta inkább csak magának. Ha tehette volna, kezei tördelésével vezeti le a feszültséget, de erre sajnos nem volt lehetősége, mivel G3LKJH villamos volt.

A ponthatárok kihirdetése után több száz szomorú villamos zötyögött a kocsisínjébe, de G3LKJH nem volt köztük. Ő boldogan túlköelve száguldott a Duna parton a lemenő nap fényében. „Négyes-hatos lettem! Végre négyes-hatos lettem!” – kiabálta önfeledten.

Másnap, az előző esti vad túlköléstől még mindig kissé kótyagos fejjel indult el a Széll Kálmán térre, hogy megkezdje pályafutását, mint igazi négyes-hatos. Az eligazításnál hamar kiderült, hogy még rengeteg próbát kell kiállnia, amíg teljes értékű tagjává válhat a csapatnak; kocsmatúráról, meg mindenféle avatókról hazafele tántorgó egyetemistákat kell szállítania, kiabáló, verekedő sportfanatikusok ütéseit kell elszenvednie, és idős hölgyek véget nem érőnek tűnő történeteit kell egész napokon át hallgatnia. Voltak néhányan, akik a feltételeket hallva megtántorodtak, de G3LKJH nem volt köztük; túl régóta áhítozott már az állás után ahhoz, hogy holmi nénikék csacsogása eltántorítsa a céljától.

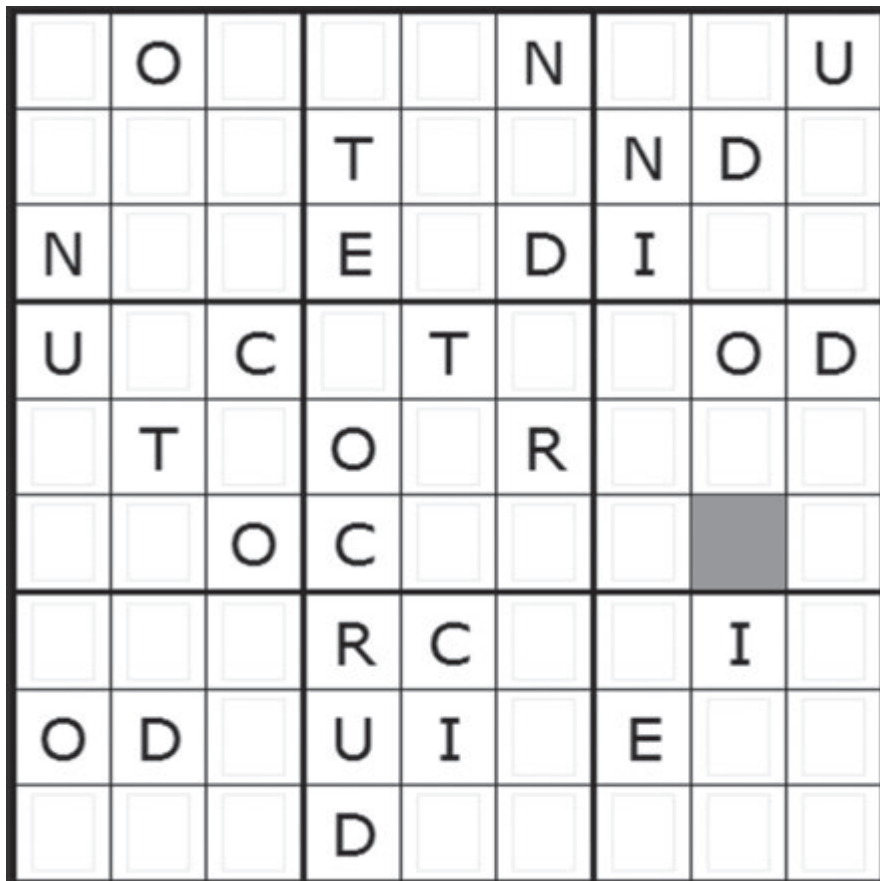
Az első napja katasztrófálisra sikerült. Többször lehányták, és leköpték, sőt, még egy ablakát is betörték! Fáradtan, és csalódottan gurult be az Orcy téri kocsiszínbe, ahol még a társai gúnyolódását is el kellett szenvednie. „Nézzétek a csorba üvegét!” – kuncogott egy különösen pimasz combino. „Pfuj, és milyen büdös!” – kiabálta egy másik. Szegény G3LKJH majdnem elhullajtott egy olajcseppet, de sikerült visszafognia magát. A szobájában aztán eltört a fogaskerék, és patakokban folytak két elülső lámpájából az olajcseppek. „Ne is törődj velük!” – mondta egy idős huszonégyes villamos. „Te legalább négyes-hatos vagy... Régen én is az voltam ám! Azok voltak csak a szép napok! A körúton száguldani, és jókedvű egyetemistákat utaztatni! És most nézz rám. Csak egy huszonégyes vagyok.” – azzal komótosan beállt a szomszéd helyre. G3LKJH még mondani akart valamit, de az öreg már szűnyókált. Így csak sóhajtott egyet, és elaludt.

cili
negyeshatos@nyuz.elte.hu

Wordoku

Sziasztok! A héten egy sudokuhoz nagyon hasonló rejtvényt hoztam Nektek, ahogy ezt nevéből is könnyedén kitalálhattátok. Tulajdonképpen ez a fajta feladvány egyetlen apróságot kivéve szabályaiban teljesen megegyezik a már jól ismert japán fejtörővel. Itt ugyanis betűket kell beírni egy szintén 9x9-es táblába, amely 9 db 3x3-as kisebb négyzetre tagolódik. Ehhez pedig adott egy 9 betűs szó, amely karaktereit megfelelően kell beírnotok az üres mezőkbe. Egy sorban, egy oszlopban és egy 3x3-as négyzetben tehát minden betű csak egyszer szerepelhet. Talán nem sokban nehezíti meg a feladatot ez a kis eltérés, mégis egészen más élmény. A szavatok hozzá az INTRODUCE. Ha kedvet kaptatok a játékhoz, az alábbi fejtenivaló szürke mezőjére eső betűt küldjétek be eredményként péntek délig a lenti mailre, s jó eséllyel finomat nyerhettek! A levél tárgya legyen „wordoku”. Kellemes rejtvényezést kívánok Nektek!

subCsibe
rejtveny@nyuz.elte.hu

Rush

Motorzúgás. Szinte még fel sem fogtuk, hogy kezdődik a film, máris beleborzongtunk a mély dübörgésbe, ami szinte megrázta körülöttünk a falakat. Utána pedig nem volt megállás, és 10-perc 2 óra múlva úgy álltunk fel a székből, hogy azt sem tudtuk hol és mikor vagyunk. Ez a *Rush*.

Ron Howard megcsinálta. Komoly Forma-1-es rajongónak tartom magam, de soha nem vonzott különösebben a sportág múltja (bár amikor kiderült, hogy jön a film, biztos voltam benne hogy látnom kell). Úgy voltam vele, hogy annyira más volt; más autók, számomra ismeretlen pilóták, miért foglalkoznék vele? Mégis, a film nézése közben egyszer sem éreztem, hogy ez nem ugyanaz a sport. Magával ragadott a sodró, sokkoló kavalkád, mindez valami iszonyúan szépen fényképezve. Le a kalappal!

A történetre nem szeretnék sok szót vesztegetni. Adott két versenyző: a laza playboy (James Hunt) és az emberi számítógép (Niki Lauda). A film kettejük párharcát mutatja be, amely az 1976-os világbajnoki harcban

csúcsonyosodik ki. Aki ismeri a történetet, az tudja, milyen drámai volt az az év, aki pedig nem, annak itt egy remek alkalom, hogy látványos keretek között pótolja a lemaradását.

A megvalósításról tényleg csak szuperlatívuszokban tudnék beszélni, rég volt ilyen jó moziélményem, pedig hatalmas várakozásokkal ültem be a filmre. Egyetlen hibájának azt róhatnám fel – de ez is csak a tereméből kilépve fogalmazódott meg bennem –, hogy kevés benne a verseny. Erre utalhatott egyik kedves barátom megjegyzése is, miszerint reméli, hogy a DVD-extrák között majd lesznek kimaradt jelenetek, amelyek főleg a versenyeket érintik. De talán pont ez biztosítja, hogy azok számára is élvezetes legyen a film, akik nem az autó- és motorsportok szerelmesei.

Amit még ki kell emelnem, az Hans Zimmer zenéje, ami remekül

illeszkedik a képek alá. A színészek is megbirkóznak a rájuk kiszabott feladattal, és bár eleinte aggódtam, hogyan lesz Thorból hiteles Hunt, végül egyáltalán nem csalódtam. Bátran ajánlom a filmet mindenkinek, hiszen – mint írtam – nem kell hozzá nagy autóverseny-rajongónak lenni, hogy élvezhessük. Sokkal nagyobb feladat elhinni, hogy amit látunk, az tényleg megtörtént, és nem a forgatókönyvíró fejéből pattant ki.

Saáry Ákos
mozizona@nyuz.elte.hu

RUSH (amerikai-német-angol, 2013, 123 perc).

Rendezte: Ron Howard.

Írta: Peter Morgan.

Szereplők: Daniel Brühl (Niki Lauda), Chris Hemsworth (James Hunt), Olivia Wilde (Suzy Miller).

Pontszám: 9/10.

ÚJ KÉSZÜLÉK, MÉG TÖBB ÉLMÉNY!

A TELEKOMMAL ÖSSZEL SINCS MEGÁLLÁS

4G
MOBILINTERNET

SAMSUNG GALAXY TAB3 8.0 LTE

TÁBLAGÉP

9900 Ft
KEZDŐRÉSZLET

+ 24 x havi 3890 Ft kamatmentes részlet
(teljes ár: 103 260 Ft)

Arany és platina szintű havidíjas ügyfelek részére, új vagy lejárt hűségidejű előfizetéssel, a Net&Roll S mobilinternet-csomagra vállalt 2 év hűségidővel. Mobil előleg befizetése szükséges.

T...

EGYÜTT. VELED

A készülékajánlat 2013. szeptember 2-ától visszavonásig vagy a készlet erejéig érvényes, és egy előfizetéshez egyszer vehető igénybe. A készülék elérhetősége üzletenként eltérő lehet. A Telekom Kapcsolat Programra vonatkozóan a programszabályzatban leírtak a meghatározóak. A mindenkori 4G/LTE lefedettséggel kapcsolatos információ a www.telekom.hu/4G oldalon érhető el. További feltételek: üzleteink, www.telekom.hu, 1430.

**A BUDAPESTI EGYETEMI
ÉS FŐISKOLAI BAJNOKSÁG
ŐSZI FORDULÓJA**

**Az ELTE TTK HÖK
bemutatja:**

XXV. 5VÖS 5KM

FUTÓVERSENY

2013. 09.25.

DÉLUTÁN 5 ÓRA 5 PERC

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK ÉS ELŐZETES NEVEZÉS: EOTVOS5.ELTE.HU

Rajt és Cél

Az ELTE Lágymányosi Campus parkolója az északi és a déli épület között

Nevezési díjak

Előzetesen:

2013. szeptember 22. 23:59-ig
600 Ft

2013. szeptember 24. 23:59-ig
800 Ft

Helyszíni nevezés:

2013. szeptember 25. 16:05-ig
1000 Ft

A nevezési díjjal az ELTE TTK
Hallgatói Alapítványát támogatjuk!

Sport Pont Program

Újabb pontgyűjtő állomás!

Szponzorált Kategóriák

A LEGSPORTOSABB KÖZÉPISKOLA -
10.000 Ft szervezői felajánlás

SENIOROK Versenye -
Az ELTE Sport Kft. támogatásával

Akik lefutják Veletek

SZUPER LEVENTE

- a magyar jégkorong válogatott kapusa

KOVÁCS "KOKÓ" ISTVÁN

- olimpiai bajnok ökölvívó

UNIVERSIADE-n sikeres ELTE-s hallgatók

A verseny után kötetlen beszélgetőest!

Sportági bemutatók

Gladiátor bemutató

Hastánc előadás

A szervezők a programváltozás jogát fenntartják és
a programot esőben is megrendezik!

